N:o 6. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Klara V. Kyrkog. 19. Stockholm den 15 Mars 1887. Pris: Helt år 5 kr., halft 3 kr. Lösn:r 25 öre. Bilaga 50 öre. Annonspris 10 öre petitrad. Årg. 7.

Systrarna Clotilde och Adelaide Milanollo.

Systrarna Clotilde och Adelaide Milanollo.

Vi behöfva ej gå så särdeles många decennier tillbaka för att träffa på en tid då fiolstråken i en qvinnas hand ansågs för henne vara ett mindre passande vapen till vinnande af ett namn inom konstverlden och till eröfring af konsertpublikens bevågenhet. En sådan spira i handen på »skapelsens drottning» ansågs henne då föga värdig, och man tyckte sig finna någonting manhaftigt och oskönt i det qvinliga violinspelet. Såsom så många andra fördomar beträffande qvinnans verksamhet har äfven denna, och förr än många andra, fått vika för en ny tids sundare åsigter. Långt ifrån att finna violinspelet göra intrång på det qvinliga behaget, se vi det nu i stället egnadt att höja detsamma, och i det allmänt bekanta namnet »violinelfvan» ligger ju ett erkännande af den grace och tjusningsmakt som kunna förenas med qvinlig konstnärlighet af detta slag. Likasom vi ega en violinens »konung» i Joseph Joachim, så ega vi också en violinens »drottning» i Wilhelmina Neruda-Norman, och före henne minnas vi bland de första violinartister af det täcka könet, hvilka med sin grace och sin konst i förening bragte musikverlden i extas, Maria Serato, som på femtiotalet första gången lade vår hufvudstad för sina fötter, samt de båda systrarna Teresa och Maria Milanollo, som en tio år förut väckte så stor beundran för sitt violinspel. Och alla dessa hafva redan vid en ålder af omkring 12—15 år först framträdt på konsertestraden, — underbarn och underbart förtrollande. I dessas små fotspår har sedan vår tid sett framträda en Teresina Tua, en Arma Senkrah, Nettie Carpenter, Madge Wickhamn etc., och inom vårt eget land har violinstråken med framstående talang förts af i första rummet Anna Agrell och vidare af Amanda Mayer, Anna Lang, Martina Johnsson, Alma Kjellberg.

Namnet Milanollo har på de sista åren ännu en gång kommit till heders på violinkonstens område genom de båda konstnärinnor, hvilka med denna månads ingång började konsertera i Berns' nya salong, och af hvilka vi här meddela en porträttgrupp. Det är likväl icke allenast namnet, utan äfven den nära frändskapen till det äldre nyss nämnda systerparet Milanollo, som först dragit uppmärksamheten åt dessa båda artister, då de för två år sedan gjorde sin första debut i Frankfurt am Main. De voro då den äldsta 16, den yngsta 13 år. Säkert lockade då namnet och nyfikenheten icke så få till konsertsalen, men efter konsertens slut kunde man konstatera att det nya systerparet Milanollo, det förras brorsdöttrar, hade tagit dessas konst i arf. Sedan dess hafva de båda unga, intagande violinelfvorna låtit höra sig i Berlin, Leipzig, Wien, Turin, Genua och flerstädes, innan de besökte norden, och öfverallt skördat varmaste bifall i synnerhet för sitt med underbar precision utförda unisonospel. Man må höra dem tillsammans i Paganinis »Perpetuum mobile», i Saintis »Une nuit de Venise», Godards »Dormez Mignonne» eller i Beriots Duo concertant, eller också särskildt fröken Clotilde, den äldre systern, i Raffs Cavatina, Léonards »Souvenir de Haydn», Bériots »Tremolo», eller den yngre Adelaide i Wieniawskis Mazurka, Bériots Balletfantasi etc., för att finna bekräftade de fördelaktiga omdömen som den utländska kritiken fält öfver deras konstnärlighet och som kan sammanfattas i hvad som skrefs efter deras uppträdande i Frankfurt. »Efter denna debut» — heter det — »anse vi att de unga systrarna Milanollos konstnärsrykte skall utbreda sig lika långt som deras firade namnsystrars. De unga damernas teknik är förvånansvärd. Här får man höra hela satser i flageolettoner (»Airs russes»), drillar i de högsta lägen, prestolöpningar i dubbel- och trippelgrepp, arpeggier än legato, än i luftigaste staccato; lika lätt som de öfvervinna Paganinis fabelaktigt svåra »Perpetuum mobile», lika smekande är deras konstnärligt dämpade ton. Den intagande vackra stråkföringen, tonens klarhet och renhet samt den högsta säkerhet och smak i utförandet af de svåraste figurer — allt hänförde till stormande bifall.»

Det var en ren tillfällighet som gjorde att dessa unga döttrar af Italia la bella fingo en konstnärlig uppfostran och tillfälle att utveckla sin musikaliska talang. Som barn vankade de omkring på Turins gator och spelade för att förtjena sitt bröd, sorglösa och förnöjda underhållande gatans ständigt skiftande publik. En fransk musiker, Sainti, fick höra dem och fann vid närmare lyssnande till deras prestationer att hos dem fans mer än vanlig begåfning. Han ansåg det för en hederssak att sörja för deras utveckling och tillbjöd dem sin undervisning, som med tacksamhet mottogs. Snart hade de hunnit före sin lärmästare och detta gladde honom så mycket, att han gjorde sig den uppoffringen att sända dem till konservatoriet i Paris för att erhålla virtuosmessig utbildning. Resultatet blef snabbt och utmärkt; vi hafva nu sjelfva fått tillfälle att öfvertyga oss derom, och den kritik som hittills, ehuru knapphändig, varit synliga i våra tidningar tyckes instämma i de loford af den utländska, hvilka vi här anfört.

Helt visst skola våra musikvänner icke försumma att göra bekantskap med det älskvärda och talangfulla systerparet, som under denna månad låter höra sig i Berns' nya salong, der de unga konstnärinnorna säkert skulle vinna mera uppmärksamhet å en symfonimatiné än nu under kaffésorlet och då de derjemte råkat ut för oturen att ha till medtäflare nio svenska flickor i uniform, hvilka med sina körsånger framkalla en bullrande hänförelse af en publik hvars patriotiska och musikaliska känslor öfversvalla så ofta de framträda på estraden att föredraga sina sånger, af hvilka somliga (t. ex. deras polkor och polskor) stå ganska lågt på konstskalan men väcka oerhördt jubel. Önskligt vore ock om man på någon särskild konsert eller symfonimatiné finge tillfälle att höra de unga konstnärinnorna, som redan vunnit ganska stora sympatier hos oss, liksom annorstädes.

Tvenne musikreformatorer.

2.

Joseph Haydn.

Haydn är fader till den musikaliska humorn och han är tillika grundläggaren till vår nuvarande orkester liksom till den moderna instrumenteringen, som man kan leda tillbaka ända till honom. Före honom finna vi visserligen en omedveten musikalisk humor och kunna i detta afseende exempelvis erinra om: hos Bach hans fuga öfver Cornetta di Postiglione, målandet af hanegället i »Mattheuspassionen», hos Händel den lustigt tecknade bilden af Polifemo i »Acis och Galatea» och den präktiga, humoristiskt hållna kören i »Israel»: 'Och der kommo otaliga flugor och stingande myggor', men hos Haydn utgör humorn ett af de mest karakteristiska dragen i hans väsen. Hans humor är den renaste och mest rörande, är denna själen frigörande och smärtan öfvervinnande och förklarande, om hvilken skalden säger att den ler med ena ögat under det den gråter med det anda. I fråga om instrumentalmusiken har han inlagt stor förtjenst derigenom att han individualiserat orkesterinstrumenten och låtit dem hvar för sig föra sin egen talan. Det är ej blott toner och ackorder vi höra i hans symfonier, utan lefvande väsen af olika karakter och temperament som i dem konversera. Han är den förste af de gamle store mästarne som i sin orkester ej uteslutande använder genomförda stämmor, utan också fyllnadsstämmor och särskilda grupper af instrumenter, och derför äfven opererar med större tonmassor likasom med tonfärger af mångfaldiga blandningar, hvarigenom han höjer orkesterns så väl qvantitativa som qvalitativa verkan och mångfaldigar denna utan gräns. Emellertid kan ej nekas att Haydn i sistnämda hänseende har Mozart att tacka för ganska mycket. Vanligen ärar man i komponisten till »Årstiderna» den äldre af de båda mästarne, under det dock, särskildt om vi tänka på Haydns båda storverk »Skapelsen» och »Årstiderna», förhållandet är omvändt, i det han 18 år öfverlefde Mozart och just under denna sin sista lefnadstid skref så väl »Skapelsen» och »Årstiderna» som flere af sina mest betydande saker på symfoniens och kammarmusikens områden. I dessa sina verk se vi t. ex. vår mästare inrymma åt klarinetten samma ställning som Mozart förut tilldelat denna inom träinstrumentens grupp, likaledes använda sordinen i stråkorkestern mer än förr och äfven framkalla rikare tonfärger och stämningar så väl i fråga om instrumenter som det sjungna textordet. På tonmåleriets

område gick dock Haydn längre än Mozart, användande det så väl med större förkärlek som till större omfång.

Lika väl som han lade grundvalen till den musikaliska humorn och i förnämlig grad till den moderna orkestern och tonmåleriet, är Haydn äfven skapare af nuvarande symfonien och sonaten och såsom sådan den man, på hvilken det förnämsta slaget af instrumentalmusik hvilar liksom på sin grundsten, vare sig vi tänka på orkester- eller kammarmusik. Detta gäller redan i fråga om Mozart, som till en början lärde lika mycket af Haydn som denne sedan af honom; Beethoven åter är alls icke tänkbar utan Haydn, hvilken han står närmare än hvad han gör till Mozart, och de grundprinciper, på hvilka Haydns instumentering är baserad, finna vi uppenbarade och fasthållna icke blott i Schuberts, Webers, Fr. Lachners och Spohrs, utan ännu till och med i Mendelssohns, Schumanns, Gades, Raffs, Volkmanns och Brahms' symfoniska verk. Om det inflytande Haydn utöfvade på hela orkester- och kammarmusikens utveckling sålunda var af stor betydenhet, var det ej mindre i fråga om den från Sammartini i Italien eller Philipp Emanuel Bach i Tyskland härstammande sonatsatsen, hvilken då sällan höjde sig öfver ett konventionelt schema, men nu af Haydn utbildades till den innehållsrika, på motsatsen mellan tvenne hufvudtema baserade konstform, såsom hvars lifsprincip kan betecknas den musikaliska dualismen. Och just denna, från hvilken i den moderna symfonien och sonaten allt utlöper och som har Haydn att tacka för sin första och rikaste utveckling, är det som var bestämd att föra vår klassiska orkester- och kammarmusik till sina sublimaste uppenbarelser.

Haydn kan man ock räkna till förtjenst att han var den som på det mest afgörande sätt och i vidsträcktare mån än förut verkade till förverldsligande af tonkonsten. Visserligen förde redan Händel och Gluck, såsom vi veta (och före dem, ehuru ej med samma snille, ännu äldre mästare), musiken från kyrkan ut i verlden, men skaparne af den musikaliska epopéen och tragedien styrde härvid in i så högidealiska regioner, att verkningarna af deras odödliga arbete endast småningom gjorde sig gällande på deras egna och främmande nationer. Haydns toner deremot blefvo genast förstådda och bekanta, och skulle väl hafva spridt sig hastigare från första stund bland hans samtida, om icke mästaren halfva sitt lif varit tagen i beslag för hoftjensten hos furst Esterhazy, hans ädle beskyddare, hvars ära såsom sådan dock ej kan af denna omständighet förringas.

Frans Josef Haydn föddes d. 31 Mars 1732 i Rohrau, nedre Österrike, och var den andre i ordningen af tolf syskon. Hans far lefde såsom vagnmakare af sina händers arbete och egde, liksom Haydns moder, stora naturliga anlag för musik. Båda föräldrarna sjöngo under hvilan från arbetet sina sånger, hvarvid fadern ackompagnerade sig och sin hustru på harpa. Ortens skolmästare var den som först gaf akt på att den lille Josef eller »Sepperl», såsom man säger i Österrike, under sin medverkan vid dessa konserter i hemmet höll sträng takt och ren ton. På slägtingars inrådan sände man den lille i skola till staden Hainburg, der han utbildades till korgosse. Här upptäckte honom domkapellmästaren Reutter i Wien, och för den sällsynt rena och vackra rösten samt då han vid närmare profning af denna befanns kunna drilla ganska bra, inflyttades han i Stefansdomens gosskör i Wien. Här begynte nu Haydns läro- och äfven lidandes-år, ty först och främst tog ej Reutter nog vård om sin skyddsling, i det han försummade hans undervisning i musikteori, och vidare behandlade han honom med stränghet och råhet; när då Haydn kom i målbrottet, tog han ett oskyldigt pojkstreck till förevändning för att en afton köra honom ur huset och låta honom taga qvarter på gatan. Utan en enda skilling i fickan genomströfvade den stackars 17-årige ynglingen Wiens gator under en regnig novembernatt 1749, till dess fram på morgonen en af hans bekanta, tenoristen Spangler, som sjelf lefde i ytterst knappa omständigheter, erbjöd honom en tillflykt i den vindskammare, som han med hustru och barn bebodde. Numera helt och hållet öfverlemnad åt sig sjelf, uppehöll sig Josef genom musiklektioner, dock mest genom att medverka i körer och orkestrar; men då ringa inkomster härmed kunde förvärfvas, hade han att kämpa mot stora bekymmer. Han hade sålunda till sitt åliggande att icke blott såsom fiolspelare deltaga i den bland sydtyskarne så omtyckta nattmusiken, »gatgången», som vid nedra Rhen ännu förekommer under namnet »Ständchen», utan troligen äfven i musiken vid bröllop och barndop. Derför finna vi äfven flere af hans tidigare kompositioner tillkomna för sådant ändamål.

Haydn bebodde, sannolikt år 1750, ett eländigt vindsrum i det så kallade Michaelerhuset, i hvilket den bekante operadiktaren Metastasio hade sin bostad. För fattig och blyg att taga sin tillflykt till en mera ansedd musiklärare, hjelpte sig ynglingen fram med sjelfundervisning. I sin mot väder och vind föga skyddande mansard, som han lyckats utrusta med en maskäten spinett, gjorde han bekantskap med Ph. Eman. Bachs klavérsonater, studerade der Matthesons »fullkomlige kapellmästare» och Fux' »Gradus ad Parnassum» samt fullkomnade sin färdighet att sköta stråkinstrumenter, en konst hvari han än mer förkofrade sig genom sitt lifliga vänskapliga umgänge med Dittersdorf (omkring 1762). Här uppe, nära gudarne och molnen, synes också hans första messa (förr oriktigt framflyttad till 1742) hafva uppstått, ett verk som, då Haydn vid hög ålder återfann det bland sina papper, beredde honom stor glädje. Den adertonårige ynglingen kunde alltså bestå profvet inför den grånade mästaren, som till och med fann ungdomsverket värdt en omarbetning. De tryckta förhållanden, hvari den unge tonsättaren lefde, började arta sig något bättre då Metastasio fick kännedom om den fattige musikerns outtröttliga flit och goda egenskaper. Den förmögne italienaren, hvars hus förestods af en fröken Martinez, valde Haydn till klavérlärare för sin då tioåriga dotter och gaf honom derför fri kost. Han gjorde honom också bekant med den då i Wien bosatte Porpora, hvilken gaf sånglektioner åt den venetianske gesandten Corrers favorit och dervid begagnade sig af Haydn såsom pålitlig ackompagnatör.

Då Correr strax derefter med sin donna reste till en badort, måste Haydn följa Porpora dit, hvarför denne lönade honom med sex dukater månatligt honorar och fritt bord men för öfrigt lät honom förrätta betjentsysslor åt sig. Vid denna tid (ungefär vid slutet af 1751) fick Haydn genom komikern Kurz i uppdrag att komponera en komisk opera, »Der krumme Teufel», hvilken i honorar inbragte vår unge musiker den för honom oerhörda summan af 24 dukater och som upplefde två representationer. Ungefär mellan 1752 och 1755 öfvertog Haydn emellanåt klaverackompagnementet på de soaréer, som prinsen af Hildburghausen föranstaltade, under hvilka han lärde känna Gluck och andra af Wiens förnämsta tonkonstnärer. År 1755 bestälde baron von Türnberg af honom en komposition, som skulle utföras på en af de små konserter, hvilka denne brukade gifva på sitt vackra gods Weinzierl i närheten af Wien. Så skref då den unge mästaren, vid 23 års ålder, sin första stråkqvartett, genom hvilken han började skapa sig ett namn inom de musikälskande sällskapskretsarne och bland musikkännarne i den österrikiska hufvudstaden, hvilket ock hade till följd att han kunde öka priset på sina lektioner från 2 till 5 gulden i månaden. Han lär äfven en längre tid ha varit orgelspelare vid det grefliga Haugwitz'ska kapellet. Sin första fasta anställning erhöll han dock ej förr än 1759, hvilket år han af grefve Morzin utnämdes till dirigent för hans musikkapell. Här komponerade han ock sin första symfoni, i D-dur. Grefve Morzins dåliga affärer nödgade emellertid vår unge kapellmästare att redan efter ett år frånträda denna plats.

Med Haydns inträde 1761 i tjenst hos den förmögne och alla konster, synnerligast musiken, varmt omhuldande furst Esterhazy börjar den första af de båda vigtigaste perioderna af vår tonkonstnärs lifsverksamhet. Haydn skulle nu under nästan en hel menniskoålder blifva den som ledde och förkofrade den musikaliska verksamheten vid denna humana, upplysta och konstälskande familjs hof, och egna sin verksamhet åt tre generationer af densamma: först åt furst Paul Anton (1761), derefter dennes broder Nicolaus Joseph (1762—1790), vidare dennes son Anton (1790) och slutligen Nicolaus (1794), sonson till Nicolaus Joseph. Hans

lön steg härunder från 400 gulden årligen till 700, 1,000 och 1,400 gulden (sedan utgörande lika stor pension), hvilka summor med då rådande högre penningevärde småningom tillförsäkrade honom en bekymmerfri ekonomisk ställning, helst som han derjemte hade fri bostad och andra förmåner. För tondiktaren skulle dessa lyckliga omständigheter blifva betydelsefulla i än högre mening. De beredde honom icke blott fullkomlig ledighet att tillfredsställa det hös honom inneboende begäret till skapareverksamhet och stälde honom i spetsen för en skara dugliga och honom troget tillgifna musiker, som endast väntade på att i lefvande toner framställa allt hvad hans penna bragte i dagen, utan förlänade också genom det nästan ideala förhållande, hvari han stod till sin furstlige herre, genom den härliga natur som omgaf honom, genom den landtliga stillhet och frid han njöt på den furstliga familjens gods eller i den lilla stad, der den stundom residerade, denna glada, lugnt kontemplativa sinnesstämning, hvarur de förnämsta verk inom all konst framgått.

Kort före tillträdet till sin nya befattning (hösten 1760) hade Haydn gift sig med äldsta dottern till perukmakaren Keller, sedan dennas yngre syster, som egentligen var föremålet för den unge musikerns kärlek, föredrog att taga slöjan och gå i kloster. Flickans far, som ej ville släppa en förhoppningsfull måg ur händerna, lär i förlitan på Haydns godmodighet ha öfvertalat honom att bjuda sin hand åt den äldre dottern, ehuru han för henne icke alls hyste någon ömmare böjelse. Under sådana omständigheter kan det nästan betraktas som en lycka för Haydn att hans hustrus trätlystna, elaka och bigotta karakter genast i början framträdde så starkt, att han uppgaf allt hopp om framtida förbättring. Ty om hon än i nära fyrtio år förbittrade hans lif, så förblef dock Haydns förhållande till henne så resigneradt och pligttroget, att hans i tonernas rike existerande inre verld liksom hela hans sinnesriktning slutligen alls icke berördes af hans husliga förhållanden, så mycket mindre då begge makarne under sista åren äfven i yttre hänseende lefde skilda från hvarandra. (Forts.)

Napoleon och Rossini. På en konsert i konservatoriet erfor Napoleon III att Rossini också var närvarande och skickade genast efter honom. Kammarherren återvände ensam, då maëstron omöjligt kunde presentera sig i öfverrock. »Han skall komma så som han går och står», förklarade Napoleon och skickade kammarherren än en gång till Rossini. Slutligen visade sig Italiens Mozart och började en lång rad af ursäkter för sin toalett. »Men, käre maëstro», afbröt honom Napoleon, »inte värdt att tala så mycket om det der. Bland souveräner ges det ingen etikett.»

Ur O. Lindblads sjelfbiografi.*

I.

Emellertid öfvade jag mig i musik, lärde noterna och deltog snart i diskantöfningarna.

En vinterafton gick jag förbi ett hus, hvarifrån musik och sång hördes. Der bodde en musikdirektör Lieber Smidt, som för tillfället hade en kollation hos sig. Jag stannade och lyssnade till ljuden, tills jag var nästan alldeles genomfrusen.

Jag beredde mig tillfälle att få se instrumentet hvarpå han spelade; det var en gitarr, ett på den tiden ovanligt instrument, och föresatte mig att under mellanterminen sjelf förfärdiga mig ett sådant. Detta skedde också. Jag snickrade och hyflade tills allt var färdigt till sammanlimning. Af otålighet att snart få det torrt lade jag pjesen in i bagarugnen; men der var olyckligtvis för varmt. Instrumentet förkolnade. O ve! ve! — sorg och bedröfvelse!

På gymnasium hade jag 2:ne kamrater, Josua Meurling och Christiernin, som också voro entusiaster för musik och sång. Vi sammanträdde vanligen 2:ne gånger i veckan och sjöngo efter gehör visor, sådana som t. ex. »Du med trängtande rop», »Hulda Rosa» etc., och försökte få dem trestämmiga. Äfven petade vi samman trior för violin, flöjt och violoncell. Baron Rappe, som då skulle bli Tegnérs svärson, fick höra oss och bjöd oss hem till sig. Han var en mycket musikalisk man, egde stort notbiliotek, var virtuos på flöjt och begåfvad med en ovanligt vacker basröst. Med honom fingo vi sjunga qvartetter, och han tog oss ofta upp med sig till biskopsgården, der vi sjöngo för Tegnér, som deraf var särdeles road och blef oss mycket bevågen.

— — — — — — — — — — —

I Lund blefvo vi snart observerade och kallades det »musikaliska klöfverbladet». Der fans då ingen ordnad sång, lika litet som i Upsala. På det senare stället fans likväl en Geijer, som skref sin »Kolaregosse». Hjertats och känslans språk uttalades af honom. Det var ej tyskt marktschreierei. »Stilla skuggor bredde sig ljuft i qvällen.» Hæffner satte våra folkmelodier i 4-stämmig kör och gjorde dem oigenkänliga; man förstod ej hans så kallade grekiska tonarter, man ville ha svenska och man lyckades få det genom Geijer, Crusell och A. F. Lindblad. Sången blef ej längre äppletysk. Snart borttvättade den svenska sånggudinnan det utländska sminket som vanprydde dess kinder. Hon blef frisk och naturlig och sjöng toner ur egen barm, som var rik och varm. Snart lyfte hon sina vingar och flög omkring i den bildade verlden. Dess representant blef Jenny Lind för Sverige och Ole Bull för Norge m. fl. sångfoglar, som med mer eller mindre lycka klöf näbb och gladde det musikaliska sinnet, hvar något sådant fans; ja till och med det vilda Amerika måste lyda de svenska »toners tvång».

Rikets andra universitet, Lund, hade ej vilja eller råd till att uppmuntra tonkonsten. Det lefde af latinska glosor, dogmatiska grubblerier och filosofiskt nonsens ända till dess förstoppning infann sig och man måste purgera. Lärarnes åsigt var i allmänhet: det är bättre kunna prata latin (som en papegoja), läsa de klassiske auktorerna på grundspråket, än slösa bort sin tid med att göra bekantskap med en Haydns, Mozarts, Beethovens skapelser, ty sådane höra till servum pecus. Bättre är studera Kant, Fichte, Schelling, Hegel etc. till dess man sjelf icke vet om »man är eller icke är»; men säkert är, att då en Mozarts snille med sina toner talar till en mensklighet, så måste den erfara att den »är» och ingen filosof kan bortresonera dess »varande».

Likväl hade Lund, oaktadt illa lottadt, en ständigt återkommande ungdom. Lundagård fick hvarje vår åter sina foglar, som i trädens toppar eller i skuggan deraf sjöngo sina ungdomsfriska, lifliga visor. Dammet från de akademiska folianterna blåste bort då »vårvindarne susade».

Det musikaliska elementet representerades af en »kapelldirektör utan gehör». Han var för öfrigt en mycket beskedlig man. Var stor hatare af punsch och toddy och tyckte bäst om vattensoppa och drummelbas. Man berättar att den lille mannen en gång hade den olyckan att falla ner i sitt eget basfiolsfodral, och en smed med sin dyrk måste rädda honom ur den fatala arresten.

En vacker vårmorgon stack solen fram och sken genom rutan på en student, som pluggade med sin Cicero och Lindfors' antiqviteter, han sprang upp och fann snart att »Vintern rasat ut bland våra fjällar». Snart lyssnade man begärligt till den nya sången, blef af vederbörande perukstockar kriticerad; men det hjelpte ej; man kunde ej förekomma att »vintern rasat» och att sången klingade gladt från Lundagård. Snart var man »glad såsom fogeln i morgonstunden». Detta var ju intet annat än en påminnelse: »nu är våren kommen»; hvarför skulle du tiga då alla himmelens foglar sjunga?

Vid det första studenttåget till Köpenhamn åtföljde äfven en af mig ordnad mindre sångkör, som gjorde ett oerhördt uppseende; snart blef äfven der lif i sången till följd af den Lundensiska påtryckningen.

— — — — — — — — — — —

Omkring år 1832 bosatte sig i Lund en konsertmästare Lundholm, som gaf soaréer och lektioner i violin, piano, violoncell och bildade snart flere goda elever. Han var en utmärkt instruktör och arbetade sjelf ifrigt med Paganinis och Lipinskis etuder och konserter, fast utan särdeles framgång för virtuositeten. Hos honom bodde jag sedermera 3:ne år, hvar-

* Ett hittills endast delvis offentliggjort manuskript, hvarur vi lyckats få taga flera afskrifter. Vi börja våra utdrag med L:s studietid i Vexiö, dit han kom 1819 vid tio års ålder, samt i Lund, der han 1829 blef student. — De nedan nämda diskantöfningarne afse öfningar i ett musiksällskap kalladt »Diskanten.»

under han förledde mig till åtskilliga musikaliska dumheter; sålunda började jag skrifva små flerstämmiga sånger, af hvilka många, ty värr! gått ut i verlden att spöka.

Emellertid kommo glada gossar tillsammans, som under adjunkt Lovéns och min ledning inöfvade mången herrlig sång. Lovén var en varm musikvän, som under sina resor utomlands hört mycket musik och egde en utbildad smak. För öfrigt lefde han mest i sin zoologiska vetenskap. Snart växte min sångkör till några och trettio goda röster, och jag måste vara betänkt på lokal för sångöfningarna. Jag vände mig till då för tillfället varande rektor Th., men fick, genom Wensters intriger, ett snöpligt afslag på min önskan att få begagna kapellsalen, som ständigt stod öde och obegagnad. Dessutom blef jag af rektor strängt varnad för att lägga mig i akademiska lärares och exercitiemästares ordinarie tjenståligganden, så kärt jag önskade vid akademien qvarstanna. Wenster hade ansett sig chikanerad. Men jag var envis och fick slutligen Lankasterskolans lokal för våra öfningar. Några år derefter, då Schlyter var rektor, förnyade jag min begäran, men fick till en början ett barskt afslag; Schlyter, sjelf något musikalisk, gaf likväl så småningom med sig och sade, sedan han en stund funderat på saken: »Herrn kan ta kapellsalen sedan den vanliga kapelltiden är ute; skulle Wenster säga någonting, så putta ner honom i basfiolsfordralet tills han blir beskedlig.» — Nu ordnade jag sångföreningen, skref statuter, och vi sjöngo med lust och gamman. Mången god röst uppsöktes och bildades, och snart var Lunds studentsångföreningskör den förnämsta i norden.

Jag skref flere nya qvartetter, fick genom A. Lindeblad väl öfversatta en mängd sådana af Kreutzer, Kücken, Spohr, Schneider, Kuhlau etc., så att jag alltid hade något nytt att bjuda på, hvilket underhöll intresset för saken.

FÖLJETONG.

Theresa Milanollos Violin.

Af *Ernst Pasqué.*

Med anledning af de unga systrarna Clotilde och Adelaide Milanollos gästande i vår hufvudstad för närvarande, intaga vi här följande berättelse till erinran om deras äldre fränder, som på sin tid vunno stor ryktbarhet som violinister.

Theresa Milanollo hade dagen före den hel. Jacobs dag begifvit sig från Frankfurt för att inträffa hos oss på repetitionen till den konsert, som julaftonen skulle ega rum. Utom de af den unga konstnärinnan utförda piecer, skulle på denna konsert äfven förekomma några sångnummer, bland hvilka jag hade fått uppdrag att utföra ett; det var af den orsaken jag på den bestämda tiden infunnit mig. Ehuru jag med hänryckning lyssnade till den genialiska flickans fulländade spel, och för detta ändamål gerna längre qvardröjt i salen, var mig dock kölden derstädes så plågsam, att jag såg mig nödsakad att begifva mig till den uppvärmda foyern. Här träffade jag ett äldre fruntimmer, hvars friska och ännu vackra drag tillkännagåfvo en fordom skönhet. Det var fru Milanollo, den firade konsertgifvarinnans moder. Jag inlät mig i samtal med henne, och med den hennes landsmän egna liflighet, berättade hon mig åtskilligt ur sina barns lefnad, dervid hennes ögon tårades då hon tänkte på den tyvärr för tidigt bortgångna Maria. Jag försökte vända samtalet åt ett annat håll. Framför oss låg det öppna fodralet till det instrument, hvilket hennes dotter nu spelade, och der bredvid stod ett annat rikt utsiradt fodral, i hvilket låg en till utseendet ganska simpel violin. Jag frågade hvem som gjort detta instrument.

»Det är en äkta Stradivarius, af stort värde, och på ett högst besynnerligt sätt kommen i min Theresas ego», svarade fru Milanollo.

Jag bad henne att derom meddela mig närmare detaljer, hvarpå hon i följande ord berättade mig det framför oss liggande instrumentets högst intressanta historia:

»Då vi för ungefär fjorton år sedan för första gången besökte London, träffade vi der en berömd landsman, den bekante contrabasisten Dragonetti, hvilken var i besittning af flere sällsynta instrumenter; den Stradivarius, ni nu här ser, fans äfven deribland. Dragonetti höll densamma högt i värde och betraktade honom som sin största skatt. Mina döttrar spelade ofta på detta instrument och försatte den värderade konstnären derigenom i dubbel förtjusning. Dragonetti var italienare med kropp och själ, och yttrade ofta att detta instrument efter hans död icke skulle få egas af något annat land än Italien. Han hade köpt violinen af Paganini; denne åter hade fått den som skänk af en rik engelsk lord, i hvars familj instrumentet var ett slags fideikommiss. En af hans förfäder hade i slutet af sjuttonde århundradet sjelf köpt detsamma i Cremona af den berömde mästaren Stradivarius, och fört det med sig till London. Sedermera hade den då för tiden icke mindre berömde Corelli på sina konserter spelat derpå och sälunda likasom styrkt dess förträfflighet och stora värde. Violinen hölls inom denna familj som en relik, och öfvergick från far till son. Då Paganini kom till London och lärde känna instrumentet, hänrycktes han deraf till en utomordentlig grad, och dess dåvarande egare, lika så betagen af Paganinis utomordentliga konstfärdighet, som denne af instrumentet, förärade den berömde virtuosen detsamma, dock med det vilkor, att Paganini blott i England skulle få spela derpå. Paganini lofvade det, och violinen klingade från detta ögonblick blott vid de konserter, som mästaren gaf i England. Senare sålde Paganini violinen åt Dragonetti; skälen dertill äro obekanta, ehuru icke svåra att utgissa. Dragonetti hade, sannolikt för att hämnas på den förre engelske egarens förbehåll, lofvat att instrumentet åter skulle komma till Italien, och han höll ord. Då mina döttrar år 1846 gåfvo konserter i Lyon, fingo vi ett bref från London, deri meddelades oss, att den sedan flera månader hädangångne Dragonetti, i kraft af ett testamente, skänkt sin cremonesare åt Theresa samt ett dylikt värdefullt instrument åt Maria. På detta sätt kom instrumentet i vår familjs ego.»

Intresserad af denna violins öde, frågade jag, hvarför icke Theresa spelade på detta dyrbara instrument.

»Hon spelar derpå ibland men gömmer den helst som reserv», svarade modren; »ett besynnerligt förhållande råder dock med denna cremonesare. Ni kan föreställa er», fortfor den meddelsamma fru Milanollo, »följande högst egna händelse. Under min oförgätliga Marias sjukdom, då hon några stunder kände sig fri från plågorna, spelade Theresa på systerns önskan några melodier just på detta instrument. Hon hade knappt slutat då plötsligt tvenne strängar sprungo. Nedstämda lade vi instrumentet å sido, och — följande dagen var Maria död.»

En lång tystnad, som inträdde efter fru Milanollos berättelse, afbröts genom en skrällande ton från violinen. G-strängen hade brustit.

Fru Milanollo for förskräckt tillsammans, och äfven jag blef hemsk till sinnes.

»Oss förestår något obehagligt», sade modren bekymrad. Jag sökte lugna henne och lät förstå, att det oangenäma kunde komma att bestå deri, att Theresa, på publikens begäran, måste spela en piece utom de trenne på programmet anslagna.

Konserten började, och salongen var, trots den ogynsamma dagen, öfverfull. Den unga konstnärinnan spelade hänryckande skönt, och publiken yttrade sin belåtenhet och tacksamhet på det vanliga bullrande sättet och genom ideliga framropningar. Slutnumret, »Variationer öfver Rhenvisan», hade nyss blifvit speladt; ännu en gång framropades konstnärinnan och enstämmigt begärdes ett nummer till. Mig uppdrogs att framföra den firade artisten, hvilket jag ock gjorde. Då jag nu fann henne villrådig huruvida hon skulle efterkomma publikens begäran eller ej, bad jag henne att villfara publikens önskan, och ernade hemta instrumentet, som modren bakom kulisserna höll i handen. I samma ögonblick såg jag att ridån började falla — tecknet hade gifvits för tidigt — och Theresa stod midt under densamma. Bäfvan fattade mig; jag hade knappast tid att tillhviska henne: »gå framåt ett steg!» det hon också gjorde, då förhänget med hela sin tyngd studsade mot podium; det hade under fallet lyckligtvis blott lindrigt vidrört konstnärinnans skuldror och strukit längs med hennes sidenklädning. Ett förskräckelsens skri utbröt dervid från de bestörta åhörarne. Hade Theresa icke framskridit ett steg, skulle ridån träffat hennes hjessa och hon hade varit förlo-

rad. Ridån gick emellertid ånyo upp och med ungdomlig naiveté utförde konstnärinnan de begärda variationerna; hon hade sjelf icke anat den fara, hvari hennes lif sväfvat.

Modren hade rätt. Något outgrundligt hemskt låg i den gamle Stradivarien; dock var lyckligtvis instrumentet denna gång blott varnande.

Musikpressen.

Till Red. har insändts:

Lättfattlig Lärobok i Orgelharmonium-spelning af Aug. Lagergren, lärare vid kgl. Musikkonservatorium i Stockholm (C. A. V. Lundholms förlag). Arbetet inledes med redogörelse för musikens elementer och skalöfningar och derefter talas om orgelns användning (register och registrering, trampning, intonation och stämning samt pedalorglar). Häftet, om 32 sidor, afslutas med öfningsstycken och arrangerade bekanta qvartettsånger samt Voglers Hosianna. Pris är ej utsatt å häftet, hvilket saknar anmälan, som kan upplysa om fortsättning af läroboken är att förvänta.

Tvenne sånger för blandad kör, med orgelackomp., af G. Alfr. Sundell: 1 Motett (vid begrafning) 2. Ur kon. Davids 46 psalm, synas vara utgifna på komponistens förlag (pris 1 kr. 50 öre) enl. annonsen å sista sidan, till hvilken vi hänvisa.

Dessa sånger, skrifna i samma stil som Wennerbergs »Davids psalmer», melodiösa och i religiös anda samt lätt utförbara, kunna rekommenderas till det bruk de afse. Att N:o 2 afslutas med sista strofen af koralen till ps. 124, säger komponisten föranledas deraf att Davids 46:e ps. är den, öfver hvilken Luther skref sin psalm »Ein 'feste Burg» etc.

Dödsfall

inom musik- och operaverlden *1886.*

Angri d', Elena, fordom berömd altsångerska, f. 1824 på Corfu, † i Barcellona.

Berg, Isak Albert, hofsångare, utmärkt sångare och sånglärare, f. $^{22}/_{9}$ 1803 i Stockholm, † derst. $^{1}/_{12}$.

Bordèse, Luigi, komponist och sånglärare, f. 1815 i Neapel, † $^{17}/_{3}$ i Paris.

Bürde-Ney, Jenny, utmärkt dramatisk sångerska, f. 1826 i Graz, † $^{17}/_{5}$ i Dresden.

Bäckström, Per Johan Edvard, skald, dramatisk författare och musikreferent, f. i Stockholm $^{27}/_{10}$ 1841, † derst. $^{12}/_{2}$.

Caron, Camille, komponist, f. 1825 i Rouen, † derst. $^{11}/_{3}$.

Chiaramonte, Francesco, komponist och sångprofessor, f. 1809 på Sicilien, † i Brüssel $^{15}/_{10}$.

Croisez, Pierre Alexandre, harpist och pianokomponist, f. i Paris 1814, † $^{26}/_{7}$ i Versailles.

Erdösi, Eugenie, operettsångerska i Berlin, † derst. $^{10}/_{9}$.

Gelhaar, Fredrik Otto, f. d. oboist i k. hofkapellet härst., f. $^{30}/_{10}$ 1806, † $^{17}/_{1}$.

Greil, August Edvard, direktör för Berlins sångakademi, professor och komponist, f. i Berlin 1800, † i Steglitz (n. Berlin) $^{10}/_{8}$.

Hatton, Joh. Liphat, kapellmästare och komponist, f. 1807 i Liverpool, † i Margate $^{20}/_{9}$.

Heilbronn, Marie, omtyckt fransk operasångerska, f. 1849 i Lyon, † i Nizza $^{31}/_{3}$.

Huber, Josef, komponist, f. 1837 i Sigmaringen, † $^{23}/_{4}$ i Stuttgart.

Hülsen, von, Botho, generalintendent vid k. operan i Berlin, derst. född 1815 och † $^{30}/_{9}$.

Jacobson, Philip, pianist och musiklärare, f. i Finland 1830, † $^{22}/_{5}$ i Trondhjem.

Jacobson, Wilhelm, sångare och skådespelare, † härst. $^{10}/_{1}$, 39 år.

Jacquard, Léon Jean, violoncellist, professor vid konservatoriet i Paris, f. 1823, † derst. $^{27}/_{3}$.

Kafka, Johann, pianokomponist, † $^{23}/_{10}$ i Wien, 67 år.

Köhler, Louis, komponist, professor och utmärkt klaverpedagog samt musikkritiker (i »Signale»), f. $^{5}/_{9}$ 1820 i Braunschweig, † $^{16}/_{2}$ i Königsberg.

Lagercrantz, Wilh. August, major, kompositör af sång- och pianosaker, † $^{22}/_{3}$ i Kristianstad, 60 år.

Lennmark, Erik August, f. d. grosshandlare, violoncellist, f. 1814 i Stockholm, † härst. $^{18}/_{2}$.

Maas, Joseph, engelsk tenorsångare af holländsk börd, f. 1847, † $^{16}/_{1}$ i London.

Müller, Adolf, sen. kapellmästare (vid Theat. a. d. Wien) och komponist, f. i Ungern 1801, † i Wien $^{29}/_{7}$.

Ponchielli, Amilcare, Italiens näst Verdi mest firade operakomponist (»Gioconda»), f. $^{1}/_{9}$ 1834, † $^{16}/_{1}$ i Milano.

Riccius, August Ferdinand, tonsättare, musikkritiker, kapellmästare i Leipzig och sed. Hamburg, f. $^{26}/_{2}$ 1819 i Bernstadt, † $^{5}/_{7}$ i Karlsbad.

Ries, Hubert, utmärkt violinspelare, konsertmästare i Berlin, f. i Bonn 1802, † i Berlin $^{14}/_{9}$.

Ritter, Théodore, (hette egentl. Bennet), pianovirtuos och tonsättare, f. nära Paris 1834, † derst. $^{5}/_{4}$.

Rundberg, Johan Axel, kornettist och violist, f. d. ledamot af hofkapellet i Stockholm, † härst. $^{20}/_{2}$ nära 64 år.

Scaria, Emil, berömd bassångare vid hofoperan i Wien, f. $^{18}/_{9}$ 1840 i Graz, † $^{22}/_{7}$ i Blasewitz n. Dresden.

Stiehl, Heinrich, musikdirektör, orgelvirtuos och komponist, f. i Lüneburg 1829, † i Reval i börj. af Maj.

Tichatschek, Joseph Alois, berömd tenor, operasångare i Dresden, f. $^{11}/_{7}$ 1807 i Oberwerkelsdorf (Böhmen), † i Dresden $^{18}/_{1}$.

Tonel, Léonie, M:lle, pianist och tonsättarinna, † i Paris.

Truhn, Hieronymus, musikdirektör, sångkomponist, f. 1811 i Elbing, † $^{30}/_{4}$ i Berlin.

Winge, Otto Daniel, professor i harmonilära vid k. Musik. akad. i Stockholm, pianist, f. $^{2}/_{5}$ 1810 i Skoklo-ster, † härst. $^{16}/_{1}$.

Wolf, Max, operettkomponist i Wien, f. i Mähren 1840, † i Wien $^{23}/_{3}$.

Ölander, Per August, kontrollör i tullverket, violinist och tonsättare (operan »Blenda»), f. $^{8}/_{1}$ 1824 i Linköping, † $^{3}/_{8}$ i Stockholm.

Från Scenen och Konsertsalen.

Mars.

Stora Teatern.

2. Mendelssohn: *Antigone.*
3, 7. Verdi: *Den vilseförda* (Violetta, Flora, Anna: frkn. Andersson, Karlsohn, fru C. Strandberg; Alfred: hr Ambrosi, 1:a gästuppträdandet; Germont: hr Lundquist).
4. Mozart: *Figaros bröllop* (Figaro: hr Rosén).
5. Donizetti: *Leonora.*
7, 15. Berlioz: *Faust,* konsert af Musikföreningen (bitr. frk. Ek, hrr Ödmann, Smith).
10, 13. Boito: *Mefistofeles* (Margareta, Helena, Pantalis, Martha: frkn. Ek, Javette, Wellander, fru C. Strandberg; Mefistofeles, Faust, Wagner: hrr Rosén, Ödmann, Ohlsson).
11, 14. Verdi: *Trubaduren* (Leonora, Azucena: frkn. Strandberg, Almati; Grefve Luna, Ferrando, Manrico: hrr Forstén, Nygren Ambrosi, 2:a gästrolen. — $^{14}/_{3}$ 125:te gången).
12. Donizetti: *Regementets dotter.*

Nya Teatern.

3—7, 9—13. Strauss, Joh. *Läderlappen* (Rosalinda, Adèle, prins Orlofsky: frkn. Jonson, Sjöberg, Hammarström; v. Eisenstein, Frank, Alfred, Falke, Blind: hrr Castegren, Sjöberg, Stenfelt, Ringvall, Lundberg).

Södra Teatern.

1. Roger: *Josephine och hennes systrar.*
2, 9, 12. Hervé: *Lilla Helgonet.*

Vasa-Teatern.

1—15. Audran: »*Vore jag karl!*» ($^{15}/_{3}$ 25:te ggn).

Berns' Salonger.

1. *Clotilde och Adelaide Milanollos,* de unga violinisternas, första uppträdande (engagerade för hela månaden.)

Musikal. Akademien.

1, 5. *Konserter* af Wladimir von Pachmann.
11. *Dubbelkonsert* af Alfr. Reisenauer och W. v. Pachmann.
13. *Afskedsmatiné* af densamme.

I dessa dagar, då Verdi genom sin nya opera »Otello» varit föremål för den stora musikverldens uppmärksamhet, har hans namn här varit representeradt genom ett par af hans äldre operor, »Den vilseförda» och »Trubaduren». Sedan Wagner, Boito, Berlioz vunnit fast fot på vår första scen, börja dessa Verdis äldre, förr så lockande, rörande och intresserande operor, trots sina vackra melodier, förefalla väl naiva såsom lyrisk-dramatiska produkter och komma väl hädanefter mest att upptagas och användas för debuter och gästroler. De nämda operornas upptagande nu synes också ha varit föranledt af herr Ambrosis gästande härstädes. Vi hafva herr A:s präktiga tenorstämma i

godt minne från fordom, och, naturligt nog, ha de 15 år som gått sedan han sist sjöng här icke gått spårlöst förbi utan inverkan på hans röst. Denna är visserligen ännu mäktig i kraft, men eger ej samma ungdomliga klang och jemnhet som förr, och hans dramatiska förmåga, som aldrig stått högt, har ej heller förkofrats. I »Den vilseförda» märktes äfven tydlig indisposition, men hans nästa rol, Manricos i »Trubaduren»,' lyckades honom bättre. Violettas parti i »Den vilseförda» var anförtrodt åt fröken Vendela Andersson, som till sina många lagrar på den komiska operans område lade en ny i denna tragiska rol, hvilken utfördes med ett mästerskap, som vann det varmaste erkännande. Hennes icke synnerligt voluminösa röst framträdde i detta mycket fordrande parti med en verkligen öfverraskande, jemn klangskönhet, koloraturen var förträfflig och synnerligast blef sista aktens realistiska dödscen för henne en konstnärlig triumf, hvarom flerfaldiga inropningar efter pjesens slut buro vittnesbörd. I »Trubaduren» vann äfven fröken Almati som Azucena en fullständig framgång. Hennes präktiga röst med dess fylliga djupa toner gjorde sig väl gällande i detta parti, och hennes väl nyanserade vokala och dramatiska föredrag gaf åt hela framställningen en sant konstnärlig prägel. Herr Forstén hade i grefve Lunas rol en för honom tacksam uppgift, som löstes på ett mycket tillfredsställande sätt, och fröken Strandberg skötte Leonoras parti med vanlig säkerhet, om också rösten i ett och annat moment lät något ansträngd. »Trubaduren» uppfördes d. 14 d:s för 125:te gången och gafs här först d. 31 Maj 1860. Rolbesättningen har hittills varit följande: Grefve Luna: hrr Sandström, Arlberg, Lundquist, Bentzon-Gyllich, Friedman, Forstén och Valcheri; Leonora: fruar Stenhammar, Michaëli, Röske-Lund, frkn. Pyk, Grabow, Strandberg och signora Monti; Azucena: frkn. Lublin, Bundsen, Jacobson, Öhrström, Sjöstedt, Holmberg, Janson, Wellander, Almati, signora Cari och m:me Trebelli; Manrico: hrr Richard, Lorrain, Stenhammar, Skougaard-Severini, Arnoldson, Warmuth, Ambrosi och Brogi; Ferrando: hrr Willman, Håkanson, Behrens, Weiss, Wallin, Nygren; Inez: frkn. Eneberg, Fundin, Laurin, Memsen, Ellmin och fru W. Strandberg; Ruiz: hrr Dahlgren, Arnoldson, Ohlsson.

Musikföreningens väntade repris af Berlioz, »Faust» å Stora teatern har egt rum in dupplo och båda gångerna inför full salong, hvilket bevisar att detta storslagna verk af vår musikaliska publik omfattats med ovanligt intresse. Solopartierna sköttes nu såsom förut förträffligt af hrr Ödmann och Smith samt fröken Ek, hvilket väl ock mycket bidrog till frequensen. Å Nya teatern har Strauss' muntra operett »Läderlappen» gifvit goda hus och äfven lockat kronprinsparet till ett besök. Den lustiga och rätt oförargligt uppsluppna operetten med sina populära melodier gifves med lif och lust; särdeles förstodo fröken Sjöberg och herr Castegren att hålla munterheten vid makt. Den särdeles roliga slutakten i fängelset, hvari herr Bergström på Mindre teatern utvecklade så oemotståndligt skrattretande komik såsom fängelsedirektören, förfelade ej heller å denna scen sin komiska verkan med herr Sjöberg i rolen. De förnämsta sångpartierna utfördes ganska förtjenstfullt af fröknarna Jonson och Sjöberg, herrar Castegren och Stenfelt.

De båda Pachmann-konserterna å Musikal. akademien d. 1 och 5 d:s gåfvos inför väl fylda salonger, och den sedan sitt förra besök här så högt värderade pianisten visade sig nu ha samma förmåga att fängsla sina åhörare. Ännu mera lockande blefvo ett par följande konserter i samma lokal, hvilka gåfvos af herrar Pachmann och Reisenauer i förening. Hvilken af de båda omtyckta pianisterna som gick med segern ur denna täflingskamp kunna vi ej afgöra. Publikens tycken syntes vara delade i fråga om företrädet å ena eller andra sidan. Hr Pachmanns äldre tatalang och mångsidigare repertoar jemte hans klara, fint detaljerade och musikaliska föredrag bragte hos många domen till hans fördel, då herr Reisenauers lika deliciösa som sångbara spel i förening med Lisztspelarens väldiga bravour lika mycket och i första rummet slog an på hans många här vunna beundrare. Tillsammans hade man nöjet att höra de båda konstnärerna å första konserten i Chopins Rondo för 2 pianoforte.

Med afseende på den i tidningarna omtalade obehagliga episoden å första dubbelkonserten, då herr Pachmann högljudt yttrade sitt missnöje öfver att en del af publiken lemnade salen innan konsertens slut under det han satt vid pianot, vilja vi endast, med bestämdt uttaladt ogillande af sådan rusning under pågående nummer, anmärka, att då konserten i fråga utdragits en hel timme öfver den vanliga tiden, konsertgifvaren genom pausering mellan de sista numren bort, då han var så ömtålig för att blifva störd, beredt tillfälle för dem som måste lemna konserten, att göra detta mellan slutnumren, som följde omedelbart på hvarandra.

Från Lund.

Den 4 mars 1887.

Under innevarande år har Lund till dato hugnats med endast två konserter, båda dock af stort intresse. Den första och såsom konstnjutning vida öfverlägsnare var den kammarmusiksoirée — den 2:dra under innevarande vinter — som den med all rätt högt berömda Neruda-qvartetten från Köpenhamn gaf i universitetets kapellsal Lördagen den 26 Februari. Utan tvifvel presterar denna qvartett den yppersta kammarmusik i norden; man kan knappt önska sig ett i allo förträffligare och mera fulländadt utförande, än dessa herrar — Anton Svendsen, Möller, Petersen och Frans Neruda, hvilken är qvartettens ledare — gifva åt de klassiska och moderna verk, som de bjuda åt sina åhörare. De uppträda, såvidt jag vet, ej offentligt i Köpenhamn, och här i Sverige endast i Lund, der de hafva många personliga vänner och förvärfvat sig en trogen, tacksam publik om vid pass 200 personer, samt någon gång i Malmö. — Vid sista konserten läto de oss njuta af en synnerligen intressant, något tungsint stråkqvartett — op. 51 n:o 1, a-moll — af Brahms, Beethovens ungdomsfriska, eldiga stråktrio i g-dur — op. 9 n:o 1 — samt en intagande qvartett i g-moll af Haydn.

Två dagar derefter gaf Herr Reisenauer konsert i akademiska föreningens stora sal, ett ovanligt dåligt musikrum. Den var besökt af ett par hundra personer, som voro mycket tacksamma, att den celebre artisten ej rest oss stolt förbi. Han hade emellertid fått ett miserabelt piano, och tycktes sjelf ej vara mycket upplifvad, hvarföre stämningen, trots de stundom mycket starka applåderna, dock ej var enthusiastisk. Programmet var det samma, som han begagnat under hela sin tournée. Första delen, småsaker af Beethoven, Weber, Schumann och Schubert, var vida behagligare än de senare afdelningarna, hvilka väsendtligen utgjordes af Liszt. — Schumanns Warum och Träumerei spelades förtjusande och tolkningen af Erlkönig var mästerlig. — I den Liszt'ska musiken hade han mera tillfälle att visa sin stora tekniska virtuositet. Hans skalor, drillar, passager och träffsäkerhet äro utmärkta, och hans pianissimo hänförande; men som menniskan i musikaliskt hänseende ej kan lefva endast af skalor och drillar, så kunde dessa saker ej skänka någon högre njutning Vid åhörandet af sådana stycken som exempelvis Liszt's Valse impromptu erfar man nästan »horror vacui».

G. de S.

Från in- och utlandet.

Oscar Fredriks högtidstal i Musikal. akademien, utgifna af dennas n. v. bibliotekarie Fr. Cronhamn, ha vunnit uppmärksamhet äfven i utlandet. Talet vid akademiens minnesfest öfver Beethoven har i sin helhet införts i Neue Zeitschrift för musik och lofordats i en kritik af H. Marten. De af Cronhamn till talet fogade kommentarierna återgifvas ock liksom Beethovens, ursprungligen på franska skrifna bref till Musikal. akademien och Carl Johan.

Pauline Lucca, som hitväntas i vår för att gästa på Kgl. operan, lär då komma att låta höra sig i »Carmen», »Muntra fruarna», »Trubaduren», »Faust» och »Afrikanskan». Engagementet gäller tiden 3—30 maj. Hon har nyligen med oerhördt bifall sjungit i Leipzig och derefter i Bremen, der hon såsom Selika uppträdt tillsammans med Leon. Labatt såsom Vasco. Båda artisterna skördade entusiastigt bifall och måste gifva 4:e aktens stora duett da capo. Efter ett

kort gästspel i Kiel skulle fru Lucca begifva sig till Bucharest och sedan mot norden. Hon lär för en stockholmare i Bremen yttrat sin glädje att snart få återse »den förtjusande svenska hufvudstaden» och dess älskvärda publik.

Kristina Nilssons vigsel har nu egt rum med enkelhet i Madelaine-kyrkan i närvaro af ett par hundra personer, som utan särskild inbjudning infunnit sig till högtiden i kyrkans lilla blomstersmyckade kapell. Då grefven och grefvinnan Miranda efter vigseln återkommo till Hôtel Continental väntade der en mängd lyckönskningsskrifvelser och telegram, bl. a. fr. drottningen af Spanien, grefvinnan af Paris, f. d. kon. Frans II af Neapel etc, kl. 1 gaf brudparet dejjuner och afreste samma afton till Madrid.

Prins Eugen af Sverige, berättar Figaro, önskade se fru Kristina Nilsson som gäst hos sig samma dag giftermålskontraktet undertecknades och gaf sålunda i svenska legationens palats middag för henne och hennes fästman grefve Miranda. Under middagen anlände ett telegram från kon. Oscar med lyckönskningar från honom och hans gemål.

Stockholms Allmänna Sångförening firade sin 25-åriga tillvaro d. 5 Mars. Densamma stiftades år 1862 af ett under namnet Euterpe från handtverksångföreningen utgånget sångsällskap, och dess förste ledare var dr. A. Jahnke (1862—64). Den har sedan haft till ledare hrr Johansson och Hjertstrand, Jahnke ånyo (1867—69), Edgren, Conr. Nordqvist (4 mån. 1775—76), Fexer och sedan 1878 hr Edgren. Föreningen, hvars dyrbara standar i hvitt och guld invigdes på dess 20-årshögtid, har med sin sång deltagit i flera offentliga högtidligheter och har sedan 1874 afgiftsfritt af storkyrkoförsamlingen fått sig upplåten lokal för sångöfningarna. Föreningen gifver d. 20 Mars till minne af sin 25-åriga verksamhet konsertmatiné i Berns' nya salong.

Filharmoniska Sällskapet lär genom den framgång Berlioz' »Faust» rönt, vara betänkt på att innan kort åter utföra Brahms storartade »Requiem» med biträde af Kgl. hofkapellet.

Kammarmusiksoaré, den tredje och sista, gifves af hrr Aulin, Carlson, Sjöberg och Bergström, med biträde af en musikälskarinna, d. 19 Mars i Vetenskapsakademien, hvarvid utföres stråkqvartetter af Beethoven och Rubinstein samt pianoduett af Saint-Saëns. — Herr Aulin lär Sönd. d. 27 Mars gifva konsert i Berns nya salong med biträde af hr Alfr. Reisenauer.

Göteborg. Direktör Bj. Lund afslutade sin sejour vid Mindre teatern den 9 Mars med »Regementets dotter». Fru Basilier-Magelsen har vid sällskapet gästat såsom Rosina i »Barberaren», Violetta i »Den vilseförda», Gilda i »Rigoletto» och Marie i »Regementets dotter».

Berlin. Fru Albani, som efter fem års frånvaro gifvit gästroler å hofteatern, har slutat sitt gästspel som Elsa i »Lohengrin» och ämnar sedan besöka andra tyska städer. Hennes röst lär ha förlorat något i friskhet, deremot erkännes hennes stora konstnärlighet för öfrigt oförändrad.

Bokstafsgåtan

i n:o 5.

Uttydning: *Daniel François Esprit Auber.*
Beauté — Bon sens — Délicatesse — Drolesse — Elan — Esprit — Feu — Fierté — Force — Fantaisie — Politesse — Réalité m. fl.

Svensk Musiktidning 1887,

7:e årg., utgifves såsom förut med **porträtter, notillustrationer** och bilaga: **Musikalbum** af **piano-** och **sångstycken** (omkr. 16 sid.), biografier, populära uppsatser, notiser och anekdoter, följetong etc. Pris **endast 5 kr.** pr år, 3 kr. pr halfår, lösnummer 25 öre, bilaga 50 öre. Annonspris **endast 10 öre** petitrad. Prenumeration sker å tidningens **Expedition, Klara V. Kyrkogata 19** (derifrån den hemsändes), i musik- och bokhandeln samt å tidningskontoren; **för landsorten direkt hos Expeditionen,** annars **helst å posten** eller i bokhandeln. Tidningen utkommer med 20 n:r 2 gånger i månaden (utom Juli, Aug.).

☞ ***Presentkort*** å tidningen finnas att tillgå.

☞ ***Obs.! Billigt annonspris,*** som tillåter **Musikförläggare, Musikhandlare, Instrument-handlare** och **Fabrikanter, Musiklärare** m. fl. att **allra billigast** och **med största fördel** annonsera i denna **inom vår musikverld** spridda **facktidning.** Kontant liqvid. **Rabatt** då liqvid erlägges för upprepad annonsering.

☞ **Pålitliga agenter,** som vilja samla prenumeranter å tidningen, erhålla god provision.

☞ SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1884, 1885 och 1886 säljas till **nedsatt pris** af **4 kronor** pr årgång, **7 kronor** för två årgångar, **10 kronor** för alla tre, då **kontant liqvid** med beställning efter noggrann adress sändes **direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

Årg. 1884 innehåller porträtter af *Agathe Backer-Gröndahl, Fröberg, Hallén, Hallström, Hebbe, Holmboe-Schenström, Höijer, Kraus, Otto, Pacius, Rubinstein, Saloman, Sjögren, Tua* samt *Musikbilaga: 7 Melodiska Tonstycken* af C. W. Rendahl.

Årg. 1885: porträtter af *J. S. Bach, Björksten, Cherubini, d'Albert, frk. Ek, Hartmann, Hiller, Händel, Norman, Pachmann, Willman, Eug. Ysaye. Musikbilaga: »Skuggor och dagrar»,* 5 pianostycken af Rich. Andersson.

Årg. 1886: porträtter af *Kon. Oscar II, Conr. Nordquist, Czapek, Chopin, Vendela Andersson, I. P. Cronhamn, Liszt, Ölander, Pauline Lucca, Mierzwinski, Beethoven* jemte *Schwarzspanierhaus* (hans sista bostad); musik: *Svensk Läkaremarsch* af J. A. Huss, *Begrafningshymn* af Is. Dannström (båda flerstäm.).

Musikbilaga: *Albumblad,* 5 melod. pianostycken af Adr. Dahl.

Tvenne sånger

för blandad kör med accomp. af Orgel

af

G. Alfr. Sundell.

N:o 1. Motett vid begrafning.
» 2. Ur Kon. Davids 46 psalm.

Pris **1 kr. 50 öre.**

De, som i frimärken insända beloppet till kompositören under adress Rättvik, få sångerna sig gratis tillsända, De äro ock att tillgå i Hrr Abr. Lundqvists samt Elkan & Schildknechts Musikhandel, Stockholm.

Adrian Dahls

Albumblad

5 melodiska tonstycken för piano finnas att köpa för 1 krona

å Svensk Musiktidnings Expedition,

Klara Vestra Kyrkogata 19.

Reqvisitioner i Fast Räkning (25 % prov.—33 % $^{7}/_{6}$) emottagas.

1:ma Italienska

Violin- & Violoncellsträngar

säljas billigast i Sverige hos **Emil Fröling,** Norrköping.

Priskurant sändes på begäran franco.

INNEHÅLL: Systrarna Clotilde och Adelaide Milanollo (med porträtt). — Tvenne musikreformatorer: Joseph Haydn. — Ur O. Lindblads sjelfbiografi. — Följetong: Theresa Milanollos Violin, af Ernst Pasqué. — Musikpressen. — Dödsfall inom musik- och operaverlden 1886. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från Lund, af G. de S. — Från in- och utlandet. — Uttydning af Bokstafsgåtan i n:o 5. — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1887.